

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
200303371-1

Vår ref.
200304026 U-A HAA/ew

Dato
29.08.2003

Høring – rapport fra AUDA (Arbeidsgruppen mot Ulovlige Direkte Anskaffelser)

Justisdepartementet viser til Nærings- og handelsdepartementets brev 19. mai 2003 og til telefonsamtale der vi har fått utsettelse med å avgi uttalelse.

Justisdepartementet har forelagt saken for Politidirektoratet, ØKOKRIM og Direktoratet for sivilt beredskap. Kopi av uttalelsene følger vedlagt.

Justisdepartementet har følgende merknader:

1. Vi har merket oss at arbeidsgruppen på side 27 skriver at den ville ha foretrukket å ha en grundigere dokumentasjon av *omfanget* av ulovlige direkteanskaffelser. Videre etterlyser arbeidsgruppen konkret dokumentasjon om *årsaken* til at det foretas ulovlige direkteanskaffelser. Uten slik dokumentasjon er det ifølge arbeidsgruppen vanskelig å ha noen sikker formening om hvilke tiltak det er hensiktsmessig å gjennomføre for å sikre etterlevelse.

Etter vår oppfatning hadde det vært klart ønskelig med en mer systematisk kartlegging av *omfanget* av ulovlige direkteanskaffelser og ikke minst mer dokumentasjon om *årsakene* til disse bruddene.

På side 21 skriver arbeidsgruppen at den antar at årsaken til at det foretas en ulovlig direkteanskaffelse i de fleste tilfeller skyldes andre forhold enn korrupsjon/korrupsjonsliknende forhold, slik som manglende planlegging og regelverksforståelse.

Justisdepartementet vil derfor særlig understreke behovet for opplæring og informasjon om regelverket, utarbeidelse av rutiner, samt bruk av innkjøpsstøttesystemer for å bidra til å redusere brudd på regelverket. Behovet for slike tiltak er antagelig større etter at FNS-ordningen ble avvirket. Det hadde således vært ønskelig at arbeidsgruppen i større grad hadde rettet fokus på slike forhold og noe mindre på bruken av sanksjoner.

2. Flertallet i arbeidsgruppen foreslår å straffsanksjonere forsettlig og grovt uaktsomme ulovlige direktekjøp. Straffebudet skal særlig rette seg mot manglende kunngjøring.

Sanksjonsutvalget sammenfatter i NOU 2002: 15 Fra bot til bedring side 20 sitt syn på bruken av straff slik:

”Utvalget mener at vurderingen av kriminalisering av brudd på særlovgivningen bør knyttes til følgende fem hensyn:

Nødvendighet: Det grunnleggende spørsmål er om det er nødvendig med en sanksjon ved overtredelse, og om denne i tilfelle må være straff. Nødvendighetskriteriet innebærer at straff må brukes bevisst. Behovet for kriminalisering bør derfor vurderes konkret for hver enkelt handlingsnorm. Utvalget frarår at dagens praksis med bruk av straffetrusler som generelt rammer overtredelser av bestemmelser i loven eller forskrift i medhold av loven, blir videreført.

Subsidiaritet: Det er normalt ikke grunn til å reagere med straff hvis tilstrekkelig grad av etterlevelse kan oppnås på annen måte, for eksempel med sanksjoner som ikke er straff, eller ved andre tiltak.

De vernede interesser: De interesser bestemmelsen skal beskytte, bør i et samfunnsmessig perspektiv være så viktige at de forsvarer bruk av straff.

Alvorlighet: Normalt bør straff bare brukes ved alvorlige overtredelser.

Håndheving: Når en overtredelse gjøres straffbar, bør det være en forutsetning at straffbare handlinger i praksis vil bli søkt avdekket og straffetrusselen håndhevet.”

Etter Sanksjonsutvalget syn bør bruken av straff reduseres.

Justisdepartementet har en viss forståelse for disse synspunktene og er etter en helhetsvurdering av de nevnte momenter at brudd på reglene om direktekjøp, herunder reglene om kunngjøring, tvilende til om disse bør straffsanksjoneres. Etter Justisdepartementets syn er det ikke lagt frem sterke nok grunner til at det er behov for straffesanksjoner i tillegg til de administrative sanksjoner som foreslås. De hensyn som anføres til fordel for en straffebestemmelse, som hensynet til å bekjempe korrupsjon og korrupsjonslignende handlinger, bør kunne ivaretas ved de administrative sanksjonene, samt ved straffebestemmelser som retter seg direkte mot korrupsjoner, ikke mot et hvert brudd på reglene om direktekjøp.

Vi viser ellers til at Politidirektoratet i sin uttalelse går imot at det innføres egne straffebestemmelser for ulovlige direkteanskaffelser.

3. Dersom det innføres en straffebestemmelse, er vi enig i at bare forsettlig og grovt uaktsomme overtredelser straffesanksjoneres. I tråd med vårt syn på bruken av straff, mener vi at overtredelse av et eventuelt straffebud bare bør straffes med bøter, ikke med fengselsstraff. Dersom det likevel åpnes for bruk av fengselsstraff ved forsettlig overtredelser, er vi derimot i tvil om det er sterke nok grunner til å etablere en annen ordning for de grovt uaktsomme overtredelsene.
4. Justisdepartementet finner å kunne støtte innføring av krav om protokollføring av direkteanskaffelser. Grensen for når slik protokollføring skal finne sted, bør fastsettes skjønnsmessig. Vi har merket oss at arbeidsgruppens flertall ønsker en grense på NOK 50.000, mens mindretallet mener at NOK 200.000 er en passende grense.

Vi har ingen bastante oppfatninger om hvor grensen bør settes. Vi viser til at Direktoratet for sivilt beredskap i sin uttalelse mener at det på grunn av praktiske hensyn ikke anses som formålstjenlig å protokollføre kjøp med lavere pris enn NOK 200.000. Direktoratet mener at en lavere grense vil kunne medføre unødig byråkrati og papirarbeid.

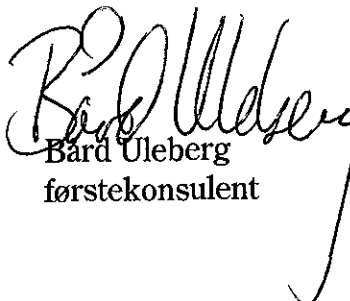
På den annen side må ikke beløpsgrensen settes så høyt at det vil kunne åpne for omgøelser.

Vi anmoder om at det blir foretatt en vurdering av de økonomiske og administrative konsekvenser ved innføring av de forskjellige beløpsgrenser.

5. Når det gjelder begrepsbruken ved de ulike administrative sanksjoner, viser vi til Sanksjonsutvalgets anbefalinger, særlig i kapittel 13.

Med hilsen

Harald Aass
seniorrådgiver

Bård Uleberg
førstekonsulent